

Beruházási és Európai Projektek Minisztériuma
A Rendszerprogramozási és Koordinációs Főigazgatóság
Programértékelési Hivatala

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó technikai
segítségnyújtási operatív program értékelési tervének
végrehajtása

Értékelési jelentés a 2021-es évre vonatkozóan, beleértve a kapcsolódó adatállományt és metaadatokat is.

Végleges változat

2022. június 24.

Összefoglaló

Ez a dokumentum a "Technikai segítségnyújtás operatív program 2014-2020 értékelési tervének végrehajtása" című projekt harmadik értékelési jelentésének végleges változata, a 61451/2019.08.09. számú szolgáltatási szerződés keretében, amelyet a Beruházási és Európai Projektek Minisztériuma és az S.C. ERNST&YOUNG SRL (vezető), a Nemzeti Munkaügyi és Szociális Védelmi Tudományos Kutatóintézet (társult) és az SC QURES Quality Research and Support SRL (társult) által létrehozott társulás kötött.

Az értékelés céljai a következők:

- A 2014-2020-as időszakra vonatkozó technikai segítségnyújtási operatív program megalapozott irányításának elősegítése és a programszintű, tényeken alapuló döntéshozatal megerősítése;
- Az Európai Bizottságnak benyújtandó éves és előrehaladási jelentések megerősítése az értékelési eredmények és az értékelési megállapítások 2022 decemberéig történő jelentésével;
- Az európai strukturális és beruházási alapok rendszerén belüli értékelési kultúra megerősítésének támogatása, valamint az Európai Bizottság és a nyilvánosság tájékoztatásának javítása a 2014-2020-as technikai segítségnyújtási operatív program keretében finanszírozott beavatkozások hatásairól.

Ez az értékelő jelentés a 2014-2021 közötti időszakra vonatkozik.

Értékelési témák

A projekt célja, hogy felmérje a 2014-2020-as időszakra vonatkozó technikai segítségnyújtási operatív program hozzájárulását a következőkhöz:

- Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok / Technikai segítségnyújtási operatív program, a nagyszabású infrastrukturális operatív program és a versenyképességi operatív program kedvezményezettjei kapacitásainak megerősítése;
- A strukturális és beruházási alapokra/műszaki segítségnyújtási operatív programra, a nagy infrastruktúra operatív programra és a versenyképességi operatív programra vonatkozó információk terjesztése;
- Az európai strukturális és beruházási alapok koordinálása és ellenőrzése;
- A technikai segítségnyújtási operatív program, a nagyszabású infrastrukturális operatív program és a versenyképességi operatív program irányítása;
- Az informatikai rendszer funkcionalitása és hatékonysága/eredményessége;
- Az emberi erőforrások hatékonysága és eredményessége az európai strukturális és beruházási alapok rendszerében.

Az értékelés során a 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó technikai segítségnyújtási operatív programnak a GDP-képzéshez és a foglalkoztatáshoz való hozzájárulását elemző további értékelési témát is elemezték, és azt átfogóan kezelték.

Az említett területek az "értékelési témákat" jelentik, és a program beavatkozási logikájához, azaz konkrét célkitűzéseikhez kapcsolódnak, amint azt az alábbi táblázat mutatja.

1. Táblázat. Értékelési témák

Értékelési témák	A program konkrét célkitűzése a lefedett területen
1	1.1. Az európai strukturális és beruházási alapok által finanszírozott projektek kedvezményezettjeinek a projektek előkészítésére és végrehajtására vonatkozó kapacitásainak megerősítése
2	1.2. Az európai strukturális és beruházási alapok átláthatóságának és hitelességének biztosítása és az Európai Unió kohéziós politikájának szerepe
3	2.1. Az európai strukturális és beruházási alapok koordinációjának és végrehajtásának szabályozási,

Értékelési témák	A program konkrét célkitűzése a lefedett területen
	stratégiai és eljárási keretének javítása - a technikai segítségnyújtási operatív program, a nagyszabású infrastrukturális operatív program és a versenyképességi operatív program egyedi támogatása kivételével.
4	2.1. Az európai strukturális és beruházási alapok koordinációját és végrehajtását szolgáló szabályozási, stratégiai és eljárási keret javítása - a technikai segítségnyújtási operatív program, a nagyszabású infrastruktúra operatív program és a versenyképességi operatív program egyedi támogatásához kapcsolódó tevékenységek.
5	2.2. A strukturális és kohéziós alapokra vonatkozó működőképes és hatékony informatikai rendszer kialakítása és fenntartása, valamint a felhasználók kapacitásának megerősítése.
6	3.1. Az Európai Strukturális és Beruházási Alapok koordinációs, irányítási és ellenőrzési rendszerében dolgozó személyzet stabilitását, képzettségét és megfelelő motivációját biztosító, továbbfejlesztett humán erőforrás-gazdálkodási politika kidolgozása.

A szerződés négy értékelési évre, 2018-ra, 2019-re, 2021-re és 2023-ra vonatkozik. A feladatmeghatározásnak megfelelően a 2018. évi értékelési jelentés hat értékelési témára terjedt ki, a második pedig csak az első két értékelési témára. Ez a jelentés, amely a harmadik értékeléshez kapcsolódik, csak az első két értékelési témát tárgyalja, az alábbiakban részletezettek szerint.

Értékelési kérdések

Az e jelentésben tárgyalt két értékelési téma mindegyikére vonatkozóan egy sor általános értékelési kérdéssel foglalkoztunk:

- A technikai segítségnyújtási operatív program keretében finanszírozott beavatkozások hatékonysága a tervezett célok eléréséhez képest (azaz az eredmény- és azonnali kimeneti mutatókkal mérve);
- A 2014-2020-as időszakra vonatkozó technikai segítségnyújtási operatív program konkrét célkitűzései terén elért előrehaladás, a program beavatkozási logikájában meghatározottak szerint (lásd az 1. táblázatot);
- A megfigyelt előrehaladás milyen mértékben kapcsolódik a 2014-2020-as időszakra vonatkozó technikai segítségnyújtási operatív program keretében finanszírozott projektekhez;
- A 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó technikai segítségnyújtási operatív program keretében finanszírozott projektek a program beavatkozási logikájában meghatározottaktól eltérő, nem szándékolt pozitív vagy negatív hatásokat váltanak ki;
- Annak valószínűsége, hogy a megfigyelt fejlődés és a nem szándékolt hatások a program befejezése után is fennmaradnak;
- Az előrehaladást elősegítő/megakadályozó mechanizmusok vagy háttértényezők megléte és a nem szándékolt hatások.
- A feladatmeghatározásban kért általános értékelési kérdések mellett a szolgáltató egy kiegészítő értékelési kérdést is javasolt, amely mindkét témakörre vonatkozik, és a technikai segítségnyújtási operatív program beavatkozásaira és a kapcsolódó végrehajtási mechanizmusokra vonatkozó bevált gyakorlatokra vonatkozik.

A jelentés célja, hogy választ adjon az értékelési kérdésekre, valamint áttekintést adjon az értékeléshez szükséges adatgyűjtési tevékenység állásáról, az információk hozzáférhetőségének meglévő korlátain belül.

A jelentés jelen változata az Értékelési Irányítóbizottság által jóváhagyott, 2021.07.14-09.08.2021 között írásban konzultált Értékelési Módszertanon, valamint a 2020.05.22-én kelt Finanszírozási Szerződés 2. számú kiegészítő okmánya keretében aktualizált, a tevékenységek végrehajtásának általános ütemtervén alapul.

Adatgyűjtési módszerek

Az értékelési kérdések megválaszolása érdekében az alkalmazott módszertani megközelítés az egyes értékelési témák sajátosságaitól függően minőségi és mennyiségi adatgyűjtési módszerek és eszközök

kombinációjára épült. Ezek hozzájárultak az értékelési kérdésekre vonatkozó szilárd, megbízható következtetések megfogalmazásához.

Az alkalmazott módszertani megközelítés összetett volt, amely magában foglalta az elméleten alapuló értékelési módszerek, a hatás-önértékelési módszerek és esettanulmányok alkalmazását, kiegészítve más kutatási módszerekkel, azaz irodalmi áttekintéssel, íróasztal-kutatással (programozási és végrehajtási dokumentumok program- és projektszinten), az operatív program szintjén finanszírozott projektekre vonatkozó adminisztratív adatok elemzésével, valamint olyan adatokkal, amelyek nem szándékolt hatásokra vagy egyes hatások fenntarthatóságára utalhatnak. A szakirodalmi áttekintés segítette kiemelni a lehetséges hatások típusait, azokat a tényezőket és mechanizmusokat, amelyek révén a várt (tervezett) hatások bekövetkeztek, valamint a hatások megjelenését fokozó vagy közvetítő külső tényezőket.

Az információk háromszögelésének érdekében az adatokat további gyűjtési módszerekkel gyűjtötték, nevezetesen:

- Felmérés (1) a technikai segítségnyújtási operatív program keretében finanszírozott beavatkozásokat irányító/irányított projektmenedzsereknek;
- Felmérés (2) a technikai segítségnyújtási operatív program 1.1. egyedi célkitűzése keretében finanszírozott horizontális és/vagy egyedi képzési tevékenységekben részt vevő személyek körében;
- Felmérés (3), amelyet a 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó európai strukturális és beruházási alapok kedvezményezettjeinek címeztek.

A felmérésekben összegyűjtött válaszok száma biztosította a reprezentativitást.

A fent említett módszerek alkalmazásával kapott eredmények kiegészítése érdekében két fókuszcsoporthoz szerveztek, amelyek céljai jól meghatározottak voltak, nevezetesen:

- Minden egyes értékelési témakörben egy-egy fókuszcsoporthoz az előrehaladást elősegítő/akadályozó, illetve a váratlan hatásokat kiváltó mechanizmusok vagy háttértényezők elemzésére;
- Értékelési témánként egy-egy fókuszcsoporthoz az e jelentésben szereplő értékelések előzetes megállapításainak validálására.

Az elemzés szisztematikus megszervezéséhez az érdekelt felek elemzési mátrixát használták.

A felmerült kihívások és megoldások

A 2014-2020-as technikai segítségnyújtási operatív program harmadik értékelése a program 2014-2021 közötti végrehajtását követő fejleményeket elemzi.

A program végrehajtásának korlátozott szintje jelentette az első kihívást a program fő hatásainak, fenntarthatóságának és az e hatások elérését elősegítő/megakadályozó mechanizmusok meglétének értékeléséhez. Bármely összetett program hatásai láthatóak és alkalmasak a megbízható értékelésre, ha a finanszírozott beavatkozások reprezentatív száma befejeződött. A 2014-2020 közötti időszakban a program keretében finanszírozott összes projekt 48,5%-a (azaz 148 projektből 57) fejeződött be. A program végrehajtásának szintje lehetővé tette az értékelő csoport számára, hogy felmérje a tevékenységek helyzetét (pl. a tervezett tevékenységek és az előrehaladási mutatók megvalósulásának szintje). A 2021. december 31-én látható eredményeket is megvitatták az érdekelt felekkel, és elemezték azokat a feltételeket, amelyek mellett a várt eredmények elérhetők lesznek. Az értékelési gyakorlat eredményeit és következtetéseit ellenőrzik, továbbfejlesztik és beépítik a következő értékelési ciklusba.

Az értékelő csoport számára kihívást jelentett az is, hogy a projektvezetők csak korlátozottan tudtak részt venni az esettanulmányokhoz szervezett interjúkban. A projektvezetők, a képzésben résztvevők és a kedvezményezettek körében végzett felmérések esetében voltak olyan kérdések és válaszadói kategóriák, amelyek esetében a válaszok száma alacsony volt, de olyan példákat lehetett azonosítani, amelyek az adatok triangulációja során talált tipológiákat vagy mintákat tükrözik.

A közvetlen megvalósítási mutatók tekintetében az elemzés a MySMIS-ben 2021.12.31-ig jelentett mutatókon alapult. Az esettanulmányokkal készített interjúk szerint előfordulhatnak olyan helyzetek, amikor a bejelentett előrehaladás és az eddigi előrehaladás állapota eltérhet egymástól, mivel az eredmény- és azonnali megvalósítási mutatók előrehaladásáról az értékelési alaplátum után számoltak be az irányító hatóságnak, vagy egyes esetekben még nem számoltak be. A mutatóértékeket a szerződés keretében végzett későbbi értékelések során nyomon követik és elemzik.

Az összes érintett személy védelme és a Covid-19 fertőzés terjedésének kockázatának kiküszöbölése érdekében 2020. március 16-tól nemzeti szinten elrendelt vészhelyzet és riasztási fokozat bevezetését követően elfogadott intézkedések végrehajtása megakadályozta egyes tevékenységek (pl. tanulmányutak, tájékoztató rendezvények, fizikai jelenléttel járó képzések) eredetileg tervezett végrehajtását, de a kedvezményezettek hibrid munkamódszerhez való alkalmazkodásában előrelépés volt tapasztalható.

A Technikai segítségnyújtási operatív program GDP-képződéshez és foglalkoztatáshoz való hozzájárulásának értékelésére szolgáló módszertan alkalmazásához a Leontief-modell tevékenységi ágait a Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozási Rendszere (TEÁOR) 2.Jav.(A-S) gazdasági ágazatok szintjén kellett aggregálni, mivel a civil foglalkoztatott népességre vonatkozó adatok csak a TEÁOR 2.Jav. ágazatok szerint állnak rendelkezésre. Az eredményeket továbbá a 2019-es szintű GDP-érték alapján számították ki (az input-output táblázatból), bár a Technikai segítségnyújtási operatív program keretében kötött közbeszerzési szerződésekhez kapcsolódó összegek a program végrehajtásának teljes időszakára, 2021 végéig vonatkoznak. A TECHNIKAI SEGÍTSÉGNYÚJTÁSI OPERATÍV PROGRAM-projektek keretében megkötött közbeszerzési szerződésekkel kapcsolatos összegeket a megfelelő TEÁOR-kódokhoz csatolták, és a TEÁOR szakaszai és osztályai szerint osztályozták.

A 2014-2020 közötti időszakra vonatkozó technikai segítségnyújtási operatív program által finanszírozott beavatkozások hatékonysága

2021.12.31-én a Technikai segítségnyújtási operatív program keretében szerződött projektek száma 148, amelyek összértéke az állami költségvetésből mintegy 1,76 milliárd lej. A kedvezményezettek részére teljesített kifizetések értéke megközelítőleg 1,06 milliárd lej. Így a végrehajtási arány 59,9%-kal elmarad a 2020 végén regisztrált értéktől, ami a jelentős értékű új támogatások aláírásának köszönhető. Ezen túlmenően a kifizetések összege abszolút értékben is nőtt 2020-hoz képest, amint azt az alábbi táblázat mutatja.

2. Táblázat. A technikai segítségnyújtási operatív program keretében nyújtott finanszírozás összege RON-ban, prioritási területek és egyedi célkitűzések szerint részletezve, 2021.12.31. a 2020.12.30. képest

AP / O.S.	2020.12.31-én nyújtott finanszírozás	Teljesített kifizetések 2020.12.31.	2021.12.31-én nyújtott finanszírozás	Teljesített kifizetések 2021.12.31.	Végrehajtási arány (%) 2020.11.30-án	Végrehajtási arány (%) 2021.12.31-én	A 2020-ban nyújtott finanszírozáshoz viszonyított végrehajtási arány (%) 2021.12.31-én
AP 1	235.484.502	74.674.910	537.425.371	97.515.369	31,7%	18,1%	41,4%
O.S. 1.1	196.173.131	65.611.280	508.420.060	83.740.348	33,4%	16,5%	42,6%
O.S. 1.2	39.311.372	9.063.630	29.005.311	13.775.015	23,1%	47,5%	35%
AP 2	438.442.939	155.558.711	464.456.159	219.325.867	35,5%	47,2%	50%
O.S. 2.1	371.253.969	146.799.327	406.037.525	198.114.332	39,5%	48,8%	53,3%
O.S. 2.2	67.188.970	8.759.384	58.418.634	21.211.535	13,0%	36,3%	31,5%
AP 3	769.941.725	696.914.225	767.386.805	743.387.846	90,5%	96,9%	96,5%

UNIUNEA EUROPEANĂ

O.S. 3.1	769.941.725	696.914.225	767.386.805	743.387.846	90,5%	96,9%	96,5%
Összesen	1.443.869.166	927.147.846	1.769.268.335	1.060.229.076	64,2%	59,9%	73,4%

Forrás: a technikai segítségnyújtási operatív program projektjeinek az ajánlatkérő által 2020.12.30-án és 2021.12.31-én rendelkezésre bocsátott listája.

A 2014-2020-as időszakra vonatkozó technikai segítségnyújtási operatív program egyedi célkitűzéseivel kapcsolatban a célterületeken, ágazatokban és csoportokban elért eredmények.

A felülvizsgálat megállapította, hogy a program egyedi célkitűzéseinek megvalósítása felé tett előrelépés bizonyított.

Összességében az elemzés azt jelzi, hogy az európai strukturális és beruházási alapok által finanszírozott projektek kedvezményezettjeinek kapacitása növekedett a stratégiai hatású, minőségi projektjavaslatok azonosítása és kidolgozása terén. A kedvezményezettek pozitív megítélését e tekintetben megerősíti, hogy a benyújtott pályázatok számához viszonyítva nőtt a szerződéses projektek száma, ami egyértelműen jelzi a minőségi projektjavaslatok elkészítésére irányuló kapacitás növekedését, valamint a szerződéses összegek növekedését a 2007-2013-as időszakhoz képest, ami a benyújtott projektek összetettebbé válására és ezáltal nagyobb stratégiai hatásra utal.

Az európai strukturális és beruházási alapok által finanszírozott projektek hatékony végrehajtására vonatkozó kapacitás terén is javulás tapasztalható, bár további erőfeszítésekre van szükség. Az előrelépés a kedvezményezettek szintjén érzékelhető, akik úgy vélik, hogy a projekt végrehajtásának hatékonysága nőtt. Ezek a pozitív vélemények azonban részben tükröződnek az operatív programok keretében szerződött projektek végrehajtásának mértékére vonatkozó mennyiségi adatokban. A végrehajtás szintje 2021 végén korlátozott, de összhangban van a projektek végrehajtási szakaszával, a projektek csaknem felét ugyanabban az évben kötötték meg.

Különösen a kedvezményezett szervezetek és a végrehajtott projektek irányítási és ellenőrzési rendszereinek integrációja, a technikai szakértelem átadása és a projekt végrehajtásában részt vevő emberi erőforrások irányítási kapacitása terén történt javulás. A kedvezményezettek azonban alacsony szintű szakismeretekkel rendelkeznek, és szükség van technikai segítségnyújtási támogatásra, mivel a projektek összetettsége nőtt, a jogi keret dinamikus, és a kedvezményezettek úgy érzik, hogy folyamatos képzési és fejlesztési folyamatra van szükségük.

Az elemzés azt is tükrözi, hogy a programozási időszak kezdete óta nőtt a polgárok tájékozottsága és tudatossága. A partnerségi kultúra tekintetében nehéz azonosítani és értékelné az előrehaladást, mivel programszinten nincs ilyen mutató, és a részvétel a különböző kontextuális tényezők függvényében változhat. Meg kell jegyezni, hogy a Covid-19 világjárvány hatása miatt a projektek végrehajtása némi késedelmet szenvedett, ezért az európai strukturális és beruházási alapok átláthatóságának és hitelességének, valamint az Európai Unió kohéziós politikájának szerepének biztosítását célzó tevékenységek terén megfigyelhető előrehaladás kevésbé nyilvánvaló, mint az európai strukturális és beruházási alapok által finanszírozott projektek kedvezményezettjeinek az érett projektek előkészítésére és végrehajtására vonatkozó kapacitásainak megerősítését célzó tevékenységek esetében. Meghatározták az általános információterjesztési intézkedéseket, és logisztikai támogatást nyújtottak a szociális partnereknek, átláthatóvá tették a kiválasztási folyamatukat, és ésszerűsítették a velük való kommunikációt. Szükség van azonban az egyes operatív programok sajátos igényeihez igazított információterjesztésre, de a partnerségi keret megerősítéséhez is támogatásra van szükség, különösen az aktív részvételre való képesség növelése tekintetében.

A programnak tulajdonítható megfigyelt fejlődés

Az elemzést követően az azonosított bizonyítékok azt mutatják, hogy a fent említett előrehaladás összhangban van a technikai segítségnyújtási operatív program egyedi célkitűzéseivel, és nagyrészt a finanszírozott beavatkozásoknak köszönhető.

UNIUNEA EUROPEANĂ

A technikai segítségnyújtási operatív program például jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy az európai strukturális és beruházási alapok által finanszírozott projektek kedvezményezettjei növelni tudják a projektek azonosítására és előkészítésére vonatkozó kapacitásukat. Konkrét eredmények is megfigyelhetők, például a képzések szervezésének eredményeként javultak a projektmenedzsment kérdései, míg a projektszerződések értékének és a pályázatok sikerességi arányának növekedése a projektek minőségének és összetettségének növekedését jelzi. A kedvezményezettek megítélése szerint javulás figyelhető meg a projektirányítási rendszernek a saját szervezeteik irányítási és ellenőrzési rendszereibe való integrálása tekintetében, a humánerőforrás-gazdálkodás, a technikai szakértelem átadása és az előrehaladás nyomon követésére vonatkozó készségek bővülése tekintetében, amelyeket az elemzett esettanulmányokban is azonosítottak. Nem lehet azonban pontosan számszerűsíteni, hogy a program milyen mértékben járult hozzá a kedvezményezettek érett projektek előkészítésére és végrehajtására vonatkozó kapacitásának növeléséhez, és megállapítást nyert, hogy fokozni kell a projektvégrehajtás irányítási kapacitásának növelésére irányuló erőfeszítéseket.

A technikai segítségnyújtási operatív program hozzájárulása az Európai Strukturális és Beruházási Alapokról szóló információk terjesztéséhez kevésbé látható, mivel a projektek a Covid-19 világjárvány hatása, az adminisztratív szűk keresztmetszetek és az Európai Strukturális és Beruházási Alapok kommunikációs stratégiájának végrehajtására vonatkozó világos elképzelések hiánya miatt a végrehajtás kevésbé előrehaladott stádiumában vannak. Megfigyelhető azonban, hogy a program hozzájárult a szociális partnerek aktív részvételéhez a partnerségi keret megerősítésével, logisztikai támogatással, a kiválasztási folyamat átláthatóbbá tételével és a velük való kommunikáció hatékonyabbá tételével, de továbbra is szükség van a partnerek aktív részvételi képességének növelésére. A program az általános információk terjesztése révén hozzájárult a közvélemény figyelmének felkeltéséhez és a kedvezményezettek tájékoztatásához is, de továbbra is szükség van arra, hogy a konkrét információterjesztési beavatkozásokat az egyes operatív programok igényeihez igazítsák.

Nem kívánt hatások megléte

A nem szándékolt hatások értékelését továbbra is korlátozza az a tény, hogy a legtöbb projekt még végrehajtás alatt áll, de az esettanulmányokban elvégzett elemzés minden egyes konkrét célkitűzésen belül azonosított példákat.

Az európai strukturális és beruházási alapok által finanszírozott projektek kedvezményezettjeinek az érett projektek előkészítésére és végrehajtására vonatkozó kapacitásának megerősítését célzó projektek keretében végzett képzési tevékenységek többnyire pozitív, nem szándékolt hatásokat azonosítottak, mint például a kedvezményezett intézményeken belüli és a kedvezményezett intézmények közötti kommunikáció és együttműködés javulása vagy az információk felhasználása a kapcsolódó területeken.

Az európai strukturális és beruházási alapok átláthatóságának és hitelességének, valamint az EU kohéziós politikájának szerepének biztosítására irányuló projektek esetében pozitív és negatív tovagyrúzó hatásokat egyaránt azonosítottak. A Covid-19 világjárvány nyomást gyakorolt a hagyományos kommunikációs és tájékoztatási módszerek felváltására, ami bizonyos fokú elégedetlenséghez vezetett a kedvezményezettek körében, akik jelezték, hogy a tevékenységeket jobban hozzá kell igazítani a hibrid munkamódszerhez. A terjesztési és tájékoztatási intézkedések, valamint a partnerségi struktúrák létrehozását és a szociális partnerek támogatását támogató intézkedések esetében pozitív hatásokat állapítottak meg a részvétel, az eszmecsere, valamint az együttműködésen és a bevált gyakorlatok cseréjén keresztül történő tanulás ösztönzése tekintetében.

A hatások fenntarthatósága

A beavatkozások várt és nem várt hatásainak fenntarthatóságának elemzése a végrehajtás szakaszától függ, ami ebben a szakaszban korlátozza a megalapozott következtetések megfogalmazását. Az elvégzett felmérés alapján azonban következtetéseket lehetett levonni egyes tevékenységek hatásainak fenntarthatóságára vonatkozóan.

Az európai strukturális és beruházási alapok által finanszírozott projektek kedvezményezettjeinek az érett projektek előkészítésére és végrehajtására vonatkozó kapacitását erősítő tevékenységek esetében megfigyelték, hogy a hatások fenntarthatósága a végrehajtott tevékenységek sajátosságaitól függ. A

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

képzési tevékenységek például képesek hosszú távon fenntartani hatásukat, bár a fenntarthatóság mértéke függ azon területek stabilitásától, amelyeken a képzést végezték (pl. jogszabályi keret, közbeszerzési eljárások), valamint a kedvezményezettek által a tevékenységek befejezése után végzett tevékenységek jellegétől. Másrészt a szerződéses alkalmazottak bérköltségeinek fedezésére nyújtott támogatásnak korlátozott mértékben fenntartható hatásai vannak, mivel a szerződéses alkalmazottak a beavatkozás befejezése után a saját források hiánya miatt abbahagyják a munkát.

A Covid-19 világjárvány által az európai strukturális és beruházási alapok átláthatóságának és hitelességének biztosítását célzó projektek végrehajtására, valamint az Európai Unió kohéziós politikájának szerepére kivetett korlátozások hatása korlátozta a várt hatások fenntarthatóságának elemzésének lehetőségét. A projekttevékenységek blokkolása nem tette lehetővé a korábbi projektek egyes termékeinek további felhasználását, de az Európai Beruházási és Projektek Minisztériumának Strukturális Eszközök Kommunikációs Szolgálatja saját forrásaiból biztosított néhány tájékoztató és terjesztési tevékenységet a tudatosság és a tájékoztatás fenntartása érdekében. Lehetséges volt egy olyan termék azonosítása is, amely fenntarthatósági potenciállal rendelkezik, nevezetesen a szociális partnerek kiválasztásának módszertana a 2021-2027-es európai strukturális és beruházási alapok partnerségi struktúráiban a szociális partnerek koordinációjának és támogatásának, valamint a létrehozott struktúrák fenntartható működésének alapját képezheti.

A hatásokat elősegítő/akadályozó mechanizmusok és azok kulcsfontosságú kontextuális jellemzői

A megfigyelt hatásokat befolyásoló tényezők tekintetében a pozitív és negatív hatású belső és külső mechanizmusok széles skáláját azonosították.

Az európai strukturális és beruházási alapok által finanszírozott projektek kedvezményezettjeinek az érett projektek előkészítésére és végrehajtására vonatkozó kapacitásának megerősítésére irányuló tevékenységekkel összefüggésben a belső mechanizmusok, azaz a beavatkozások végrehajtásához kapcsolódó tényezők inkább pozitív, míg a külső mechanizmusok, azaz a kontextuális tényezők inkább negatív hatást gyakoroltak. Az olyan kérdéseket, mint a jogszabályi és intézményi instabilitás és a közbeszerzési eljárások bonyolultsága, valamennyi értékelés megerősítette, mint a végrehajtásra kulcsfontosságú hatást gyakorló mechanizmusokat. Ehhez hozzáadódott még a 2020-as Covid-19 világjárvány, amely kezdetben negatív hatással volt, de ez az értékelési gyakorlat azt mutatja, hogy néhány kedvezményezett sikeresen alkalmazkodott a világjárvány által okozott változásokhoz azáltal, hogy a tevékenységeket az internetre helyezte át.

Ami az európai strukturális és beruházási alapok átláthatóságát és hitelességét, valamint az Európai Unió kohéziós politikájának szerepét biztosító tevékenységek végrehajtását befolyásoló mechanizmusokat illeti, a beavatkozások végrehajtását és a hatások elérését befolyásolta az eredeti stratégiai elképzelés elvesztése és az új elképzelés tisztázatlansága, néhány adminisztratív szűk keresztmetszet és a megkezdett folyamatok feloldására irányuló egyes döntések késedelme, amelyeket a Covid-19 világjárvány még tovább erősített. A pozitív hatást gyakorló konkrét tényezők között a szociális partnerek igényeinek jó megértését és a sajátos igényeikhez való alkalmazkodást említjük.

Bevált gyakorlatok a technikai segítségnyújtási operatív program beavatkozásai és a kapcsolódó végrehajtási mechanizmusok tekintetében

Az esettanulmányokban összegyűjtött információk alapján a technikai segítségnyújtási operatív program beavatkozásaira és a kapcsolódó mechanizmusokra vonatkozó bevált gyakorlatok példáit azonosították. Ezeket fel lehetne használni és új beavatkozások végrehajtásához lehetne igazítani.

Az európai strukturális és beruházási alapok által finanszírozott projektek kedvezményezettjeinek az érett projektek előkészítésére és végrehajtására vonatkozó kapacitásának megerősítésére irányuló tevékenységek keretében azonosított bevált gyakorlatok hozzájárulnak a projektmegvalósítási eljárások egyszerűsítéséhez. Az azonosított példák közé tartoznak a projekt végrehajtási eljárásai (pl. rugalmas cselekvési tervek kialakítása, a tevékenységek előzetes tervezése, a bürokratikus folyamatok ésszerűsítése), valamint a projekttevékenységek és célkitűzések koherenciája a kedvezményezett intézmény szintjén (pl. szakértők alvállalkozásba adása, egyetlen, az adott terület összes projektjét áttekintő csoport meghatározása).

UNIUNEA EUROPEANĂ

Az európai strukturális és beruházási alapok átláthatóságának és hitelességének, valamint az uniós kohéziós politika szerepének biztosítására irányuló munka részeként három projektben azonosítottak példákat a bevált gyakorlatokra. Ezek közül kettő a tájékoztatási és terjesztési kampányokra vonatkozik, például az "Európai pénz a romániai ötleteknek" című kampányból származó anyagok közzététele a MIP weboldalán, amelyre a 2014-2020-as időszakra vonatkozó európai strukturális és beruházási alapokat népszerűsítő kommunikációs kampányok projekt keretében került sor. A fellépések végrehajtásának tapasztalatai egy jó gyakorlatra is mutatnak példát egy olyan projektből, amelynek célja a partnerségi kultúra fejlesztése az európai strukturális és beruházási alapok koordinálása és irányítása érdekében, nevezetesen a projekt keretében rendelkezésre álló technikai segítségnyújtási ajánlat felhasználása a partnerek átlátható kiválasztási eljárásának kialakítására a 2021-2027-es partnerségi struktúrák számára, amely termék nagy fenntarthatóságú potenciállal rendelkezik.

Hozzájárulás a GDP-képzéshez és a munkaerő foglalkoztatáshoz

Az értékelő csoport által javasolt további értékelési kérdés kiegészíti a 2014-2020-as technikai segítségnyújtási operatív program hatásvizsgálati folyamatát azáltal, hogy számszerűsíti, hogy a megvalósított beruházások milyen mértékben járulnak hozzá a gazdasági növekedéshez és a foglalkoztatáshoz.

A technikai segítségnyújtási operatív program közvetlen, közvetett és indukált hatások együttes GDP-hez való hozzájárulása 0,031%-ra becsülhető, ami viszonylag korlátozott érték, de hatása inkább az európai strukturális és beruházási alapok kedvezményezettjeinek kapacitásépítéséhez kapcsolódik, ami aztán a támogatott operatív programokon keresztül jelentős hozzájárulást eredményez ezekhez a mutatókhoz. A GDP-hez a legnagyobb közvetlen hozzájárulás a szakmai, tudományos és műszaki tevékenység és az ingatlanügyletek ágazatban van. Az e területeken elért magas hozzájárulások azzal magyarázhatók, hogy a program keretében 181 közbeszerzési szerződést kötöttek a műszaki-gazdasági dokumentáció és a tervezési szolgáltatások elkészítésére, valamint 73 szerződést helyiségek és irodahelyiségek bérlésére.

A technikai segítségnyújtási operatív program kiadásainak teljes hozzájárulása a foglalkoztatáshoz 2119 munkahely (teljes munkaidős egyenérték), amelyből a közvetlen hozzájárulás 900 (teljes munkaidős egyenérték). A legmagasabb hozzájárulások a gazdasági ágazatokban figyelhetők meg: a szakmai, tudományos és műszaki tevékenység, valamint a GDP-képzéshez való hozzájárulás tekintetében a Nagy- és kiskereskedelem; gépjármű- és motorkerékpárjavítás.

Következtetések és javaslatok

Az elemzést követően az azonosított bizonyítékok azt mutatják, hogy a fent említett előrehaladás összhangban van a technikai segítségnyújtási operatív program egyedi célkitűzéseivel, és nagyrészt a finanszírozott beavatkozásoknak köszönhető.

A fő következtetés az, hogy a technikai segítségnyújtási operatív program hozzájárult a 2014-2021 közötti időszakban elért eredményekhez az európai strukturális és beruházási alapok által finanszírozott projektek kedvezményezettjeinek a projektek előkészítésére és végrehajtására vonatkozó kapacitásainak megerősítése terén. Konkrét eredmények is megfigyelhetők, például a projektmenedzsment kérdéseinek javítása a képzések szervezésének eredményeként, vagy a projektek minőségének és összetettségének növekedése.

A program hozzájárulása az európai strukturális és beruházási alapok átláthatóságának és hitelességének biztosításához, valamint az Európai Unió kohéziós politikájának szerepéhez kevésbé látható, bár a finanszírozott beavatkozások bizonyos hatásai megfigyelhetők, például a szociális partnerek aktív részvételének ösztönzése. A megfigyelt előrehaladást azonban korlátozza az a tény, hogy a beavatkozások végrehajtását befolyásolták a Covid-19 világjárvány okozta korlátozások, de az is, hogy a kommunikációs stratégia végrehajtásával kapcsolatos elképzelések nem elég világosak. Ezt 2021. októberében felülvizsgálták, és megkezdődött az operacionalizálása.

Bizonyos beavatkozási területekről kiderült, hogy további támogatást igényelnek, vagy hogy javítani lehet rajtuk. Továbbra is érvényes például, hogy növelni kell a partnerek aktív részvételi képességét, és jelezték, hogy fokozni kell a projektvégrehajtás irányítási kapacitásának növelésére irányuló erőfeszítéseket.

UNIUNEA EUROPEANĂ

A kedvezményezettek projektelőkészítési és -végrehajtási kapacitásának növelése tekintetében a fő ajánlások a Technikai segítségnyújtási operatív program által a magánszektorbeli kedvezményezetteknek nyújtott támogatás növelésére irányulnak, és helyénvalónak tartják egy tanulmány elkészítését a Technikai segítségnyújtási operatív program igényeinek és potenciális kedvezményezettjeinek elemzésére a magán/nem kormányzati szektorban, különösen azzal összefüggésben, hogy a Technikai segítségnyújtási operatív program konkrét technikai segítséget nyújt a Fenntartható fejlődés operatív program, az Intelligens növekedés, digitalizáció és pénzügyi eszközök Operatív Program és az Egészségügyi Operatív program számára. Ajánlott továbbá a projektirányítási és forrásgazdálkodási kapacitásépítést támogató egyedi beavatkozások végrehajtása a kedvezményezett szervezetek szintjén. Különösen a személyzet munkaterhelésének elemzése és előrejelzése, a csúcsidezőszakok előrejelzése és a kockázatok megelőzése indokolt. Szerződéses alkalmazottak alkalmazása esetén ajánlott olyan mechanizmusokat bevezetni, amelyek biztosítják a tudásátadást, hogy a meglévő tapasztalataikra építhessenek, és biztosítsák a beavatkozások fenntarthatóságát.

Az európai strukturális és beruházási alapok átláthatóságának és hitelességének biztosítása, valamint az Európai Unió kohéziós politikájának szerepe tekintetében a fő stratégiai ajánlások figyelembe veszik a hátralévő végrehajtási időszakot. Egyrészt folytatni kell a felülvizsgált tájékoztatási és terjesztési projektek végrehajtását, fokozott figyelmet fordítva azokra a tényezőkre, amelyek befolyásolhatják a projektcélok elérését, még akkor is, ha ezek kumulált értéke meghaladja a felülvizsgált programmutató-célokat, és a gyakorlati kockázatok a program szintjén minimálisak. Másrészt ajánlott a szakképzési komponens mielőbbi elindítása egy olyan projekt-koncepció keretében, amely átvehető a következő programozási időszakra, beleértve a fizikai és az online megközelítés hibridjét, valamint a jelenlegi tanulási preferenciákhoz igazított vegyes módszereket.

A következő programozási időszakra vonatkozó korábbi ajánlások a szociális partnereknek nyújtott támogatási tevékenységek újratervezésére vonatkozóan szintén fenntartásra kerülnek, és a következő jellemzőket kell beépíteni: távoli kommunikációs eszköz használata, a kommunikáció folyamatossága aszinkron interakciók bevonásával, a tájékoztatás, konzultáció, képzési tevékenységek koherens kombinációja.

A rugalmasabb megközelítésekre vonatkozó ajánlásokat is fenntartják, például olyan szerződések elfogadását, amelyek lehetővé teszik a folyamatok rugalmasságát, mérföldkövekkel és teljesítményekkel, vagy a folyamatmutatók elkerülését a kimeneti mutatók helyett, amelyek rugalmasságot hagynak a végrehajtási módok tekintetében, és a kimenetekre és eredményekre összpontosítanak. Ebben a tekintetben ajánlott elkerülni a tájékoztatás és a nyilvánosságra hozatal vagy a tájékoztatási/munkaesemények lényeges mutatóit. A programozási gyakorlatban egy sor alternatív mutatót javasolunk az intézkedések kontextusára vonatkozó példaként, a 2021-2027-es időszakra vonatkozóan ezeket a beavatkozás kontextusához kell igazítani, és meg kell határozni a célkitűzések szempontjából releváns jellemzőiket.